

## ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

НЕЧАЙ Ольга

Радник члена Рахункової палати

*Розглянуто криптовалюти як новий феномен сучасного етапу розвитку соціально-економічних відносин. Проаналізовано характерні риси використання криптовалюти. Показано прояви впливу криптовалют на інвестиційні ринки. Охарактеризовано основні види криптовалют. Описано основні загрози під час поширення використання криптовалют в Україні. Проаналізовано позитивні наслідки поширення використання криптовалют в Україні.*

*Ключові слова: криптовалюта, види криптовалют, характерні риси, ринок криптовалют, блокчейн, загрози.*

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-11-11>

### ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Низка світових, геополітичних, державних, регіональних криз, негативні наслідки глобалізації спонукають як фізичних осіб, так і підприємців шукати альтернативні засоби зберігання та примноження коштів. У процесі стрімкого розвитку інформаційних технологій періодично з'являються нові інструменти управління економікою, до яких можна віднести й електронні гроші. Це і зумовлює появу на ринку аналогу традиційних валют – криптовалюти [1]. Криптовалюти об'єктивно існують, здобувають дедалі більше поширення у економічно розвинених країнах. Тож логічно зробити припущення, що в Україні криптовалюти теж мають перспективи свого розвитку, які заслуговують на дослідження, зважаючи на міру поширення криптовалют, зростання кількості транзакцій із ними та кількості власників криптовалют.

### АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Криптовалюта – абсолютно новий феномен економічно-правового характеру, вона, маючи ознаки та властивості валюти, відрізняється від електронних чи фіатних грошей [2]. Криптовалюта – це суспільний цифровий актив, при створенні якого використовується криптографія для забезпечення безпеки транзакцій та контролю емісії віртуальних одиниць; цей актив децентралізований, анонімний, і не підлягає прямому контролю з боку держави, у зв'язку з чим створює загрози фінансування тероризму і ухилення від сплати податків [3].

Відмінність криптовалют від звичайних грошей полягає в тому, що за її створення не відповідає жоден спеціалізований орган, який регулює емісію. В основі крипто валюти лежить система блокчейн – розподілена база даних. Чим популярніша криптовалюта, тим більший обсяг пам'яті забезпечує її зберігання. Створюється вона за допомогою електронних обчислень і являє собою код, згенерований комп'ютером. Процес створення такого коду називається «майнінг» і відбувається на великій кількості комп'ютерів, розташованих в різних місцях, вони можуть перебувати навіть по всьому світу. Майнінг – процес використання обчислювальних потужностей комп'ютерних систем для створення ланцюжка блоків транзакцій криптовалют. Кожен блок повинен відповідати певним критеріям правильності і складності створення, для чого використовуються алгоритми хешування. Таким чином, майнери одночасно видобувають нові монети і проводять всі транзакції криптовалют [4].

Наявність криптовалют як самостійного соціально-економічного феномену, який об'єктивно існує, зумовило сукупність досліджень щодо природи та правового статусу криптовалют [5-7], поширення криптовалют на глобальних світових ринках [1, 2, 8-10], розвитку ринків криптовалют у світі [3, 11-13] та перспектив розвитку ринку криптовалют в Україні [14-18]. Водночас криптовалюти є порівняно новим соціально-економічним феноменом, і тому значна кількість питань щодо їхнього поширення потребують свого подальшого дослідження. Тому **мета статті** полягає у аналізі наявних видів криптовалют та визначенні перспектив використання криптовалют в Україні

### ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Оперування криптовалютою потребує уточнення її природи, тобто визначення того, чим вона є у системі економічних відносин. Попри значне розповсюдження у економічних відносинах, до сьогодні немає однозначної відповіді, чим є криптовалюта, зокрема специфічним товаром або

грошима. З одного боку, сьогодні в більшості країн світу криптовалюта не вважається грошима або валютою, у більшості країн криптовалюта кваліфікується як нематеріальний актив або товар, частіше за все вона не виступає законним платіжним засобом. При цьому операції з криптовалютою прирівнюються до бартерних операцій [5]. Однак, варто зазначити, що така позиція сьогодні вже також піддається критиці, оскільки за таких умов втрачаються фінансові складові криптовалюти, яка переводиться у виробничу сферу, у сферу товарообігу, і таким чином втрачається те, заради чого вона створювалась, що не сприяє розвитку міжбанківського співробітництва та фінансових технологій [5]. З іншого боку, криптовалюти виконують функцію міри вартості, засобу накопичення, обігу, засобу платежу, світових грошей. За їх допомогою можливо зберігати частину отриманих доходів з метою їх використання в майбутньому, та розрахуватися за товари. Криптовалюта є «посередником» у процесі обігу товарів [6]. Тобто з позицій функціонального підходу щодо визначення своєї природи криптовалюта, виконуючи всі функції грошей, є грошима.

Водночас, є думка, що криптовалютам поки що не властиві всі функції грошей повною мірою (як одиниці розрахунку, засобу збереження вартості), вони не забезпечуються державою, тому поки що можна лише вести мову лише про використання криптовалют як засобу обігу, що унеможливує визначення їх грошима або законними платіжними засобами, проте є підстави визначити криптовалюти еквівалентами грошей [15].

Виникнення та поширення криптовалют, їхнє активне практичне використання дозволяють визначити характерні риси використання криптовалюти, які подані у табл. 1.

Таблиця 1

### Характерні риси використання криптовалюти (на основі [19])

Характерні риси використання криптовалюти	Опис характерних рис
Незворотність	Здійснена операція не може бути відмінена без участі посередника, наприклад, банку. Бажання тільки одного учасника не дозволяє відмінити вже здійснену операцію
Анонімність учасників	Рахунки та транзакції не дозволяють без додаткової інформації розкрити особу учасників операції. Рахунки не прив'язані до фізичних або юридичних осіб
Швидкість	Транзакції відбуваються майже миттєво з використанням сучасних засобів зв'язку і підтверджуються через дуже обмежений час
Глобальність	Транзакції відбуваються незалежно від державних кордонів по всьому світу. Учасники транзакції можуть бути географічно максимально віддаленими один від іншого, знаходиться у різних країнах, на різних континентах тощо
Безпечність	Захист власності та криптовалюти та транзакцій із нею здійснюється з використанням засобів криптографії. Криптовалюту неможливо підробити
Відсутність необхідності щодо дозволів	Програмне забезпечення для використання криптовалют є у відкритому доступі. Воно не потребує ліцензій та дозволів щодо використання, є легкодоступним всім потенційним учасникам транзакцій
Обмеженість пропозиції	Обсяг максимальної пропозиції за кожним видом криптовалюти є технічно обмеженим. Після досягнення заявленого і технічно підтвердженого обсягу пропозиції криптовалюти її обсяг у обігу не може бути збільшений
Децентралізованість	Криптовалюта в цілому не має єдиного емісійного та регуляторного центру, її обіг не визначається рішеннями якогось одного органу або держави
Незалежність від емітента	Криптовалюта в цілому не залежить від певної єдиної країни, від певного єдиного державного регулятора, від національного банку будь-якої країни
Висока волатильність ціни	Курс, за яким криптовалюта може обмінюватися на гроші, суттєво коливається, оскільки ринкова ціна криптовалют базується на пропозиції і попиті.
Необхідність використання спеціальних засобів для забезпечення обігу	Криптовалюти є віртуальними і не зберігаються в центральній базі даних. Для зберігання криптовалюти використовуються криптогаманці та біржі.
Відсутність фінансової цензури	Криптовалюту не контролює держава, або якась інша корпорація. Жодна третя сторона не можна впливати на операції, пов'язані з криптовалютою.

Отже, за результатами аналізу характерних рис використання криптовалюти можна зробити висновок, що до інноваційних можливостей криптовалют слід віднести анонімність та захист персональних даних власника електронного гаманця одночасно з відкритістю історії транзакцій. В умовах віртуальної фінансової системи криптовалюта є надійним інвестиційним інструментом на базі цифрової моделі глобального створення, передачі, зберігання цінності та можливості створення та підтримки старт-контрактів, які дозволяють програмувати передачу цінності згідно встановлених правил. Свобода у виplatі та дешевизна в обслуговуванні дає можливість здійснювати транзакції з мінімальними зборами, відсутністю географічних та часових

бар'єрів. Основним пріоритетом криптовалют є децентралізація, яка надає можливість користувачу самостійно контролювати рух криптовалюти за відсутності сторонніх контролюючих органів, що дозволяє обійти організаційні межі та обмеження централізованих організацій та владних структур. Проте, слід врахувати, що ринок криптовалют у світі є досить новим та законодавчо не сформованим, зокрема відсутнє законодавче регулювання статусу та обігу криптовалют, що не дозволяє внести криптовалюту до статуту капіталу юридичних осіб і використовувати як актив підприємства [11].

Виникнення криптовалют зумовило їхній різноспрямований вплив на інвестиційні ринки. Основні прояви такого впливу подано у табл. 2. Як свідчить табл. 2, поширення криптовалюти несе наслідки не тільки для окремих учасників операцій із криптовалютами (майнерів, посередників, покупців тощо), але й для фінансово-економічної системи в цілому. І це обов'язково треба враховувати під час формування державного впливу щодо операцій з криптовалютами.

Аналіз феномену криптовалют зумовлює доцільність дослідження її окремих видів. Адже під загальною родовою назвою «криптовалюта» на ринку існує значна кількість різних валют, кожна з яких має свої особливості. Найпоширенішою й найдорожчою, історично першою криптовалютою є біткоїн (англ. «Bitcoin»). Термін запозичений з англійської мови й утворений злиттям слів: «bit» – одиниця комп'ютерної пам'яті та «coin» – монета [7]. Концепт «Bitcoin» був оприлюднений 2008 року С. Накамото, і представлений ним у 2009 році. За словами С. Накамото, біткоїн був створений для того, щоб будь-яка людина могла самостійно управляти своїми коштами без втручання третіх осіб. Після того як проект був підтриманий спільнотами по всьому світу, С. Накамото перестав приймати будь-яку участь у проекті [9].

Таблиця 2

**Прояви впливу криптовалют на інвестиційні ринки (на основі [20])**

Прояви впливу криптовалют на інвестиційні ринки	Опис проявів впливу криптовалют на інвестиційні ринки
Збільшення капіталізації ринку	Залучення коштів та їхнє акумулювання у криптовалютах сприяло зростанню капіталізації криптовалют в цілому та засвідчило інтерес інвесторів до такого інструменту
Зниження впливу державних регуляторів	Використання криптовалют дає змогу інвесторам та власникам таких валют уникати впливу національних державних регулюючих органів, та в цілому регулюючого впливу з боку органів державної влади на здійснювані за допомогою криптовалют інвестиції
Зростання надійності та захищеності транзакцій	Криптовалюти є безпечними та надійними, оскільки їх транзакції забезпечуються криптографією. Це може підвищити довіру інвесторів до ринку в цілому та допомогти залучати нових учасників
Актуалізація потреби у мета-державному регулюванні з метою захисту інтересів	Розширення криптовалютного ринку призвело до потреби в його регулюванні. Це вимагає створення нових правил та нормативів, які можуть вплинути на спосіб, яким працює ринок та його учасники
Актуалізація принципово нових ризиків	Криптовалюти мають певні ризики, зокрема високу волатильність ціни та можливість шахрайства

Bitcoin не випускаються центральними банками і не залежать від кредитно-грошової політики тієї чи іншої держави. Емісія відбувається тільки в цифровому вигляді. Будь-хто бажаючий може добувати криптовалюту (займатися майнінгом), використовуючи комп'ютерні можливості. Запланована емісія криптовалюти складає не більше ніж 21 мільйона bitcoin, тому загалом випускається все менше і менше монет. За прогнозами майнерів у 2033 році емісія bitcoin досягне саме цієї позначки [9]. Біткоїн приймається як засіб платежу для купівлі продуктів і послуг. Транзакції з біткоїном можуть здійснюватися через термінали або адреси гаманців, через QR-коди або спеціальні додатки. І хоча біткоїн не підкріплений урядом або центральним банком, він може бути обмінаний на іншу валюту [19].

Bitcoin – це, власне, перша та найвідоміша з значної кількості інших віртуальних валют. Головна її перевага – неможливість підробки, позаяк одна «монета» – це набір даних, ретельно захищений від злому й копіювання за допомогою різних криптографічних (шифрувальних) методів захисту. Тому біткоїн історично отримав назву «криптовалюта» [7], а згодом виникли й інші види криптовалют

Окрім Bitcoin в світі існують інші криптовалюти, більш відомі як Альткойни. Альткойни називають альтернативою Bitcoin (звідси і сама назва Altcoin), так як більшість з них сподіваються або замінити Bitcoin, або покращити щонайменше один з його параметрів, наприклад швидкість транзакції монет в мережі, метод розподілу монет, або алгоритм майнінгу [10].

Перша альтернатива біткоїну – Ефіріум (англ. «Ethereum») – є децентралізованою програмною платформою, яка уможливує смарт-контракти і децентралізовані аплікації без контролю або втручання третьої сторони. Метою Ефіріуму є створення децентралізованої системи для фінансових продуктів, які будь-хто у світі може вільно отримати. Платформа Ethereum – це засноване на блокчейні середовище з розподіленим зберіганням даних, на якому можна запускати децентралізовані додатки і сервіси. Ethereum – перша система, яка розумні або інтелектуальні контракти здійснює на основі блокчейнів. При запуску на блокчейн розумний контракт схожий на комп'ютерну програму, яка автоматично працює у разі виконання умов. Криптовалюта, що базується на платформі Ефіріум, називається «Ефір» (Ether). В Ethereum уже входять криптовалюта ефір («Ether»), спеціальні додатки для різних сфер діяльності, розумні контракти, які автоматизують виконання угод і дають змогу позбутися посередників. [19].

Нові криптовалюти створюються не тільки як похідні від біткоїна, а й можуть мати у своїй основі іншу криптовалюту. Наприклад, криптовалюта «Dogecoin» була створена наприкінці 2013 р. на основі «Luckycoin», в якій, своєю чергою, було використано криптовалюту «Litecoin». Таким чином, більшість характеристик емісії й обігу криптовалюти «Dogecoin» співпадає з криптовалютою-попередником «Litecoin», зокрема в обох використовується метод захисту «proof-of-work» із технологією хешування «Scrypt» [12].

Достатньо перспективною з числа наявних є криптовалюта «Ripple». Оцінювати перспективи криптовалюти «Ripple», можна виходячи з аналізу нинішньої банківської системи і валютних переказів в доларах США, Євро та Єнах. Криптовалюта Ripple покликана замінити систему грошових переказів SWIFT і стати одним з головних конкурентів VISA і MasterCard. Мережа Ripple готова пропускати десятки тисяч транзакцій в секунду, що значно перевищує пропускну спроможність біткоїна і ефіріума [9].

Похідною валютою від криптовалют, яка має спільні риси як криптовалют, так і фіатних валют, є стейблкоїни. Ключова відмінність між цими видами цифрових фінансових активів полягає в тому, що стейблкоїни є криптовалютою, яка умовно забезпечена активами (наприклад, певними валютними цінностями) або певним алгоритмом формування вартості, а інші види децентралізованих платіжних токенів, які зазвичай і називають криптовалюта, наприклад «Біткоїн» чи «Етеріум» активами не забезпечені [21]. Регулятори фінансового ринку виділяють стейблкоїни в окрему категорію платіжних токенів, проте фактично їх можна вважати різновидом криптовалют, особливо ті, в основі яких лежить певні валютні цінності (наприклад, фіатна валюта або дорогоцінні метали). Більше того, при формуванні ринкової статистики щодо ринку криптоактивів стейблкоїни та інші криптовалюти, як правило, об'єднуються в одну категорію – «криптовалюта» [21].

Найбільш популярних стейблкоїнів станом на 2024 рік відносяться Tether, USD Coin та Binance USD. Tether є одним з найпопулярніших стейблкоїнів, Tether наразі бере участь у половині торгів біткоїнами, що відбуваються в усьому світі. Tether стверджує, що на 100% забезпечений готівкою та еквівалентами коштів [22]. USD Coin або USDC представляє собою проект з відкритим кодом, яким керує консорціум під назвою Centre. USD Coin підкріплюється поєднанням готівки, казначейських облігацій, комерційних облігацій, корпоративних облігацій та депозитних сертифікатів в іноземних банках. Значна частина привабливості стейблкоїна полягає у тому, що він надає можливість викупити одну монету в 1 долар за 1 долар США. Binance USD є стейблкоїном, який випущений Binance, найбільшою у світі криптобіржею Емітент Binance USD також стверджує, що відповідний стейблкоїн має підтримку 1:1 в доларах США [22]

Стейблкоїни виявилися корисними для збереження переваги долара США, оскільки оцифрування фіатної валюти або їх конвертація в токени сприяє укріпленню долара в цілому. Більшість стейблкоїнів прив'язані до долара США, але існує попит на створення більшої кількості монет з альтернативними номіналами. Тим не менш, кілька стейблкоїнів прив'язані до таких валют, як сингапурський долар, індонезійська рупія або євро [23].

Отже, успіх біткоїна сприяв появі великої кількості нових криптовалют. В основу їх функціонування покладений спільний принцип шифрування даних і створення ланцюгів записів про транзакції – блокчейн. Поряд із тим криптовалюти мають відмінності як технологічного, так і функціонального характеру. Значна частина криптовалют виникла як допоміжна валюта в децентралізованих криптоплатформах (Ripple, Stellar Lumens, Nxt, Ethereum, BitShares). Інші ж криптовалюти створювалися виключно як платіжні засоби (Bitcoin, Litecoin, Peercoin, Dash, Dogecoin). Удосконалення технологічних характеристик криптовалют призвело до виникнення великої кількості їхніх видів, що використовують різні методи хешування й алгоритми захисту

даних, відрізняються часом генерування нових блоків, максимальним обсягом емісії та іншими параметрами [12].

Криптовалюти все частіше використовуються в країнах, що розвиваються, де місцева валюта переживає гіперінфляцію, процвітає корупція та існує довга історія фінансових труднощів. Традиційно ці проблеми виникають як наслідок недоліків у функціонуванні фінансової системи, і криптовалюти часто розглядаються як альтернатива, яка може допомогти їх подолати. Країни, що розвиваються, зіштовхнулися з десятиліттями обмеженої банківської політики та погіршенням інфраструктури внаслідок традиційних фінансових систем, з непередбачуваною інфляцією та нестабільністю обмінних курсів, які постійно послаблювали вартість їхньої національної валюти. Це зробило криптовалюти сильною альтернативою слабким національним валютам. Вони не регулюються урядами чи банками через їх децентралізований характер, тому доступ не може бути обмежений, а їхня робота не може бути змінена. Вони також не схильні до таких же ринкових коливань, як фіатні валюти [24].

Україна також проявляє зацікавленість до цифрових валют. Особливо це простежується з 2014 року, коли було створено громадську організацію, метою якої є поширення, розвиток та вивчення Bitcoin та інших віртуальних валют на території нашої держави – Bitcoin Foundation Ukraine (BFU). Це обумовлено рядом проблем в фінансовій системі України, такими як: криза вітчизняної банківської системи, нестабільність гривні, мінливий курс валют та інші соціально-економічні труднощі, а також бажання фізичних та юридичних осіб використовувати інноваційні фінансові інструменти [13].

Ринок криптовалют в Україні має свої ризики. Наприклад, віртуальне сховище може бути пограбовано хакером. З цією проблемою можна вести боротьбу удосконаленням програмного забезпечення, введенням багаторівневої системи захисту, тобто завдяки технологічному прогресу. Однак є фактор, що буде важче подолати. Основний парадокс, від якого страждають криптовалюти – всупереч своїй початковій меті ринок криптовалют в Україні має бути незалежним і децентралізованим і рухатися в тандемі з традиційними фінансами, такими як акції та облігації. Чим популярнішими криптовалюти стають, тим більше регулювання та контролю з боку українського уряду вони зазнаватимуть, що підірве фундаментальні передумови їх існування [14].

Попри наявність передумов подальшого поширення використання криптовалют в Україні існують й чинники, які обмежують такі тенденції: у багатьох суб'єктів ринку віртуальних активів в Україні відсутні стійкі практичні основи операційної діяльності, корпоративного управління й оцінки ризиків, що підтверджується серйозними помилками в роботі на криптобіржах. Крім того, є ряд випадків крадіжки коштів клієнтів у результаті хакерських атак, які отримали широкий розголос [16]. Крім того, попри очевидні переваги криптовалют та можливості, які вони надають своїм користувачам, використання криптовалют несе у собі й певні загрози, які слід обов'язково брати до уваги під час поширення використання криптовалют в Україні (табл. 3).

Таблиця 3

**Загрози під час поширення використання криптовалют в Україні (на основі [16, 25])**

<b>Загрози</b>	<b>Опис загроз</b>
Кіберзагроза для посередників	Криптовібіржі є цільовими об'єктами для кібератак, оскільки зберігають значну кількість цифрових активів. Якщо криптобіржа не має належного захисту, хакери можуть вкрасти значну кількість криптовалют, що може призвести до втрати грошей клієнтів без механізмів компенсації таких втрачених коштів
Недостатня регуляторна база	Україна має недостатньо розроблені правила та законодавчу базу, яка б дозволила ефективно контролювати та регулювати роботу криптобірж. Це може призвести до зловживань, шахрайства, використання криптовалют для незаконних цілей
Висока волатильність	Ціни на криптовалюти можуть змінюватися дуже швидко та несподівано. Крім того, що це зумовлює популярність криптовалют та прагнення їхніх власників отримати додаткову економічну вигоду на спекулятивних операціях, це може призвести до фінансових втрат клієнтів, негативного впливу на ринок та економіку в цілому, негативних соціальних наслідків
Ризик шахрайства	Криптовібіржі можуть стати мішенню шахраїв, які можуть намагатися використати інфраструктуру ринку криптовалют для шахрайства, таких як виведення коштів, афери з підтримкою клієнтів та інші
Криптовалютизація	Активне поширення використання криптовалюти замість національної валюти, що в перспективі може привести до обмеження можливостей центрального банку з ефективного проведення грошово-кредитної політики, а також виникнення додаткових ризиків для фінансової стабільності економіки в цілому.
Можливість використання для фінансування незаконних операцій, тероризму тощо	Через анонімність транзакцій та користувачів криптовалюта є виключно привабливим інструментом для використання під час фінансування відверто злочинних операцій, корупційних дій тощо.

Попри зазначені загрози, розвиток криптовалют в Україні є перспективним та має великий потенціал. Ринок віртуальних активів – це додаткова точка для зростання цифрової економіки в Україні. Можна виділити такі позитивні наслідки поширення використання криптовалют в Україні (рис. 1) [16].

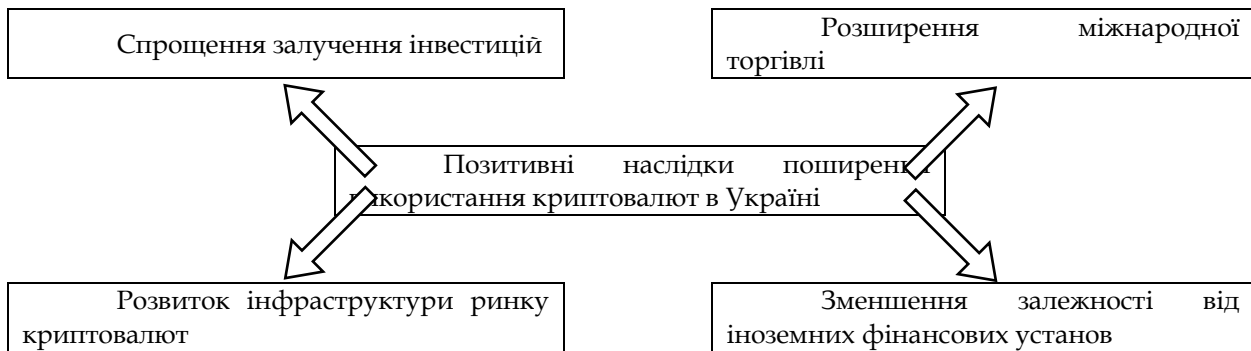


Рис. 1. Позитивні наслідки поширення використання криптовалют в Україні (на основі [16])

Коментуючи позитивні наслідки поширення використання криптовалют в Україні, слід сказати таке. Перш за все, криптовалюта дає змогу інвесторам з України та з інших країн вкладати кошти в криптовалюти та пов'язані з ними проекти. Це може сприяти розвитку нових технологій та бізнесів в Україні, що може призвести до зростання економіки. По-друге, поширення використання криптовалют в Україні сприятиме розширенню міжнародної торгівлі за рахунок спрощення та прискорення транзакцій. Криптові біржі дають можливість вільно торгувати криптовалютами з іншими країнами без обмежень. Поширення використання криптовалют органічним чином приведе до розвитку інфраструктури ринку криптовалют, що має спростити та здешевити їхнє використання різними суб'єктами ринку, зробити таке використання максимально доступним. Нарешті, використання криптовалют має забезпечити зменшення залежності від іноземних фінансових установ при проведенні різних валютообмінних операцій.

### ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, криптовалюта існує як реальний соціально-економічний феномен сьогодення. Кількість користувачів криптовалюти, як і учасників ринку криптовалют в цілому збільшується, так само як і зростає капіталізація ринку криптовалют. Існують навіть думки, що у майбутньому криптовалюта може витіснити фіатні гроші, або принаймні, істотно скоротити їхню частку у інвестиційних та фінансово-розрахункових операціях.

Значною мірою поширенню криптовалют сприяють характерні риси їхнього використання – незворотність, анонімність учасників, швидкість, глобальність, безпечність, відсутність необхідності щодо дозволів, обмеженість пропозиції, децентралізованість тощо. Криптовалюта має комплексний вплив на інвестиційні та фінансові ринки, але крім позитивного впливу сприяє й формуванню принципово нових загроз, які є актуальними для учасників ринку криптовалют.

Для України поширення криптовалют може мати комплексні позитивні наслідки у вигляді спрощення залучення інвестицій, розширення міжнародної торгівлі, розвитку інфраструктури ринку криптовалют та зменшення залежності від іноземних фінансових установ. У контексті цього перспективними подальшими напрямками дослідження мають стати удосконалення нормативних та інституційних засад використання криптовалюти в Україні, розроблення заходів нівелювання загроз та ризиків, які іманентні криптовалюти та ринку криптовалют, пошук нових організаційних форм взаємодії суб'єктів такого ринку.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Таранець Б.В., Вертебний І.В. Розвиток криптовалюти в світі та в Україні. Сучасна економічна наука: теорія і практика: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 13 листопада 2019 року. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка. 2019. С. 57-59.

2. Кунішнікова О. О., Кобильнік Д. А. Криптовалюта як інструмент фінансового ринку. Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції. Львівський науковий форум. 13-14 грудня 2021 р. (частина II), м. Львів, 2021. С. 55-56.
3. Завада Т. Й. Визначення поняття «Ринок криптовалют» у фінансово-правовому аспекті. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. Випуск № 35. 2022. С. 264-272.
4. Безверхий К., Кувшинова А. Криптовалюта: гроші чи мильна бульбашка? Науково-практичний журнал Бухгалтерський облік та аудит. Випуск № 1. 2018. С. 29-38.
5. Некіт К. Г. Світові підходи до визначення правового статусу криптовалют. Науково-практичний журнал «Часопис цивілістики». Випуск № 29. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса. 2019. С. 100-106.
6. Рядінська В. О. Криптовалюта: сучасні підходи до визначення фінансово-правові природи. Цифрові трансформації України 2020: виклики та реалії: зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 1 за матеріалами круглого столу, 18 вересня 2020 р. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 152-157.
7. Яровий К. О., Мартиненко О. В., Шнурко А. М. Поняття криптовалюти та механізм її державного регулювання. Електронне наукове фахове видання з економічних наук Modern Economics. Випуск № 35. 2022. С. 149-154.
8. Огінок С. В., Янко К. В. Перспективи та ризики криптовалют в сучасному світі. Науковий погляд: економіка та управління. Випуск № 1 (81). 2023. С. 186-191.
9. Москальов А. А., Попова Е. М. Криптовалюта на сучасній економічній арені та перспективи розвитку Bitcoin, Ethereum, Ripple. Молодий вчений. Серія: Економічні науки. 2018. Випуск № 3 (55) (Березень). С. 680-684.
10. Мазур В.І., Іванкевич О.В. Особливості використання криптовалюти в світі та в Україні. Проблеми інформатизації та управління. Випуск №4(52). Національний авіаційний університет. 2015. С. 93-98.
11. Бойко М. В. Розмір, значення та перспективи для ринку криптовалют. Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в цифровій економіці: матеріали наук.-практ. інтерн. конф. студ. аспір. і молод. вчених. Київ. 12 квітня 2021 р. С. 320-322.
12. Рубанов П. М. Аналіз розвитку світового ринку криптовалют. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 28-2. С. 82-87.
13. Савченко М.В., Короленко В.О., Порошина О.В. Сучасний стан криптовалюти на глобальній економічній арені та її перспективи розвитку в Україні та світі. Економіка і організація управління. Випуск № 4 (36). 2019. С. 48-57.
14. Чижевська Л. Перспективи розвитку ринку криптовалют в Україні. Молодь, наука, бізнес : матеріали Всеукр. інтер.-конф. здоб.вищ.освіти і мол.учених, 5-6 жовтня 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ. 2022. С. 48-52.
15. Овчаренко А.С. Облік операцій з криптовалютами в Україні: сучасний стан і перспективи. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Випуск № 58. Том 2. 2019. С. 50-53.
16. Полях С. Загрози та перспективи розвитку криптобірж в Україні. Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : збірник матеріалів засідання № 5 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 24 березня 2023 р.). Кропивницький: ТОВ «Центрально-Українське видавництво». 2023. С. 496-499.
17. Карнаушенко А. С., Болоненкова О. О. Перспективи розвитку криптовалют в Україні. «Сучасна молодь в світі інформаційних технологій»: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти присвяченої Дню науки (19 травня 2023 р.). Ред. Г.В. Жосан, Г.О. Димової та ін. Херсон-Кропивницький: Видавництво ФОП Вишемирський В.С. 2023. С. 60-61.
18. Дячук М. І. Перспективи та ризики використання криптовалют в Україні. Інноваційні банківські технології та сучасні форми грошей : матеріали наук.- практ. конф. студ. аспір. і молод. учених. Київ, 05 квітня 2018 р. Київ: КНЕУ. 2018. С. 157-159.
19. Слав'юк Н. Р., Глуценко С. В. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник. Київ : НАУКМА. 2022. 206 с.
20. Балацька В. А., Ключка О. В. Міжнародні фінансові ризики: вплив криптовалют на фінансовий ринок. Цифрова трансформація фінансової системи України та країн V-4 в умовах

евроінтеграції: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Частина I. 26 квітня 2023 р. Дубляни: ЛНУП. 2023. С. 196-199.

21. Гавва В. В. Платіжні токени та функції грошей. Економіка та суспільство. Розділ – «Фінанси, банківська справа та страхування». Випуск № 55. 2023.
22. Коханевич Д. Стейблкоїн – компроміс між криптовалютами та фіатними грошовими одиницями. Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Черкаси. 20 квітня 2022. Міністерство освіти і науки України. Черкаський державний бізнес-коледж. 2022. С. 140-142.
23. Проблеми та перспективи забезпечення макроекономічної стабільності: монографія. За ред. С. В. Леонова і М. М. Бричко. Суми: Сумський державний університет. 2022. 181 с.
24. Коробко А. В., Артеменко А. В. Глобальні тенденції розвитку світової криптовалютної індустрії. Збірник наукових статей магістрів. Полтава : ПУЕТ. 2022. С. 113-117.
25. Танклевська Н.С., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Економічна сутність та види криптовалют у світі. Бізнес-навігатор. 2017. Випуск № 4–2. С. 133-138.

## REFERENCES:

1. Taranets B.V., Vertebnyi I.V. Rozvytok kryptovaliuty v sviti ta v Ukraini. Suchasna ekonomichna nauka: teoriia i praktyka: materialy Ikh Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii 13 lystopada 2019 roku. Poltava: Natsionalnyi universytet imeni Yurii Kondratiuka. 2019. S. 57-59.
2. Kunishnikova O. O., Kobylnik D. A. Kryptovaliuta yak instrument finansovoho rynku. Kontseptualni shliakhy rozvytku nauky ta osvity: materialy IV mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Lvivskiy naukoviy forum. 13-14 hrudnia 2021 r. (chastyna II), m. Lviv. 2021. S. 55-56.
3. Zavada T. Y. Vyznachennia poniattia «Rynok kryptovaliut» u finansovo-pravovomu aspekti. Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna. Vypusk № 35. 2022. S. 264-272.
4. Bezverkhyi K., Kuvshynova A. Kryptovaliuta: hroshi chy mylna bulbashka? Naukovo-praktychnyi zhurnal Bukhhalterskyi oblik ta audyt. Vypusk № 1. 2018. S. 29-38.
5. Nekit K. H. Svitovi pidkhody do vyznachennia pravovoho statusu kryptovaliut. Naukovo-praktychnyi zhurnal «Chasopys tsyvilistyky». Vypusk № 29. Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia». Odesa. 2019. S. 100-106.
6. Riadinska V. O. Kryptovaliuta: suchasni pidkhody do vyznachennia finansovo-pravovi pryrody. Tsyfrovii transformatsii Ukrainy 2020: vyklyky ta realii: zb. nauk. pr. NDI PZIR NAPrN Ukrainy № 1 za materialamy kruhloho stolu, 18 veresnia 2020 r. – Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 2020. S. 152-157.
7. Iarovyi K. O., Martynenko O. V., Shnurko A. M. Poniattia kryptovaliuty ta mekhanizm yii derzhavnoho rehulivannia. Elektronne naukove fakhove vydannia z ekonomichnykh nauk Modern Economics. Vypusk № 35. 2022. S. 149-154.
8. Ohinok S. V., Yanko K. V. Perspektyvy ta ryzyky kryptovaliut v suchasnomu sviti. Naukoviy pohliad: ekonomika ta upravlinnia. Vypusk № 1 (81). 2023. S. 186-191.
9. Moskalov A. A., Popova E. M. Kryptovaliuta na suchasni ekonomichni areni ta perspektyvy rozvytku Bitcoin, Ethereum, Ripple. Molodyi vchenyi. Serii: Ekonomichni nauky. 2018. Vypusk № 3 (55) (Berezen). S. 680-684.
10. Mazur V. I., Ivankevych O. V. Osoblyvosti vykorystannia kryptovaliuty v sviti ta v Ukraini. Problemy informatyzatsii ta upravlinnia. Vypusk №4(52). Natsionalnyi aviatsiinyi universytet. 2015. S. 93-98.
11. Boiko M. V. Rozmir, znachennia ta perspektyvy dlia rynku kryptovaliut. Suchacni hroshi, bankivski posluhy ta finansovi innovatsii v tsyfrovii ekonomitsi: materialy nauk.-prakt. intern. konf. stud. aspir. i molod. vchenykh. Kyiv. 12 kvitnia 2021 r. S. 320-322.
12. Rubanov P. M. Analiz rozvytku svitovoho rynku kryptovaliut. Naukoviy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo. 2019. Vyp. 28-2. S. 82-87.
13. Savchenko M.V., Korolenko V.O., Poroshyna O.V. Suchasnyi stan kryptovaliuty na hlobalni ekonomichni areni ta yii perspektyvy rozvytku v Ukraini ta sviti. Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia. Vypusk № 4 (36). 2019. S. 48-57.
14. Chyzhevska L. Perspektyvy rozvytku rynku kryptovaliuty v Ukraini. Molod, nauka, biznes : materialy Vseukr. inter.-konf. zdob.vyshch.osvity i mol.uchenykh, 5-6 zhovtnia 2022 r., m. Mykolaiv. Mykolaiv : MNAU. 2022. S. 48-52.
15. Ovcharenko A.S. Oblik operatsii z kryptovaliutamy v Ukraini: suchasni stan i perspektyvy. Naukoviy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Serii: Pravo. Vypusk № 58. Tom 2. 2019. S. 50-53.
16. Poliakh S. Zahrozy ta perspektyvy rozvytku kryptobirzh v Ukraini. Aktualni pytannia vdoshkonalennia sudovo-ekspertnoi ta pravookhoronnoi diialnosti : zbirnyk materialiv zasidannia № 5 postiino diuchoi Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kropyvnytskyi, 24 bereznia 2023 r.). Kropyvnytskyi: TOV «Tsentralno-Ukrainske vydavnytstvo». 2023. S. 496-499.
17. Karnashenko A. S., Bolonenkova O. O. Perspektyvy rozvytku kryptovaliut v Ukraini. «Suchasna molod v sviti informatsiinykh tekhnolohii»: materialy IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii molodykh vchenykh ta zdobuvachiv vyshchoi osvity prysviachenoj Dniu nauky (19 travnia 2023 r.). Red. H.V. Zhosan, H.O. Dymovoi ta in. Kherson-Kropyvnytskyi: Vydavnytstvo FOP Vyshemyrskiy V.S. 2023. S. 60-61.
18. Diachuk M. I. Perspektyvy ta ryzyky vykorystannia kryptovaliut v Ukraini. Innovatsiini bankivski tekhnolohii ta suchasni formy hroshei : materialy nauk.- prakt. konf. stud. aspir. i molod. uchenykh. Kyiv, 05 kvitnia 2018 r. Kyiv: KNEU. 2018. S. 157-159.
19. Slaviuk N. R., Hlushchenko S. V. Rynok finansovykh posluh: navchalnyi posibnyk. Kyiv : NaUKMA. 2022. 206 s.
20. Balatska V. A., Kliuchka O. V. Mizhnarodni finansovi ryzyky: vplyv kryptovaliut na finansovyi rynek. Tsyfrova transformatsiia finansovoi systemy Ukrainy ta krain V-4 v umovakh yevrointehratsii: materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii. Chastyna I. 26 kvitnia 2023 r. Dublyani: LNUP. 2023. S. 196-199.
21. Havva V. V. Platizhni tokeny ta funktsii hroshei. Ekonomika ta suspilstvo. Rozdil – «Finansy, bankivska справа ta strakhuvannia». Vypusk № 55. 2023.



22. Kokhanevych D. Steiblkoin – kompromis mizh kryptovaliutamy ta fiatnymy hroshovymy odnytsiamy. Problemy ta perspektyvy rozvytku ekonomiky Ukrainy: pohliad molodi: materialy XIV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Cherkasy. 20 kvitnia 2022. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Cherkaskyi derzhavnyi biznes-koledzh. 2022. S. 140-142.
23. Problemy ta perspektyvy zabezpechennia makroekonomichnoi stabilnosti: monohrafiia. Za red. S. V. Lieonova i M. M. Brychko. Sumy: Sumskiy derzhavnyi universytet. 2022. 181 s.
24. Korobko A. V., Artemenko A. V. Hlobalni tendentsii rozvytku svitovoi kryptovaliutnoi industrii. Zbirnyk naukovykh statei mahistriv. Poltava : PUET. 2022. S. 113-117.
25. Tanklevska N.S., Petrenko V.S., Karnaushenko A.S. Ekonomichna sutnist ta vydy kryptovaliuty u sviti. Biznes-navihator. 2017. Vypusk № 4–2. S. 133-138.

## CONCEPT, TYPES, AND PROSPECTS OF USING CRYPTOCURRENCY IN UKRAINE

NECHAY Olha

Counselor of the member of Accounting Chamber

*In this article, cryptocurrencies are portrayed as a novel phenomenon within the contemporary stage of socio-economic development. It delves into the concept of "cryptocurrency" and elucidates the distinctions between cryptocurrency and traditional currency. Furthermore, it meticulously analyzes the distinctive features of cryptocurrency usage and explores its innovative potentials. The article also provides a detailed examination of cryptocurrency functions and illustrates their impact on investment markets.*

*The emergence of numerous cryptocurrencies, employing diverse hashing methods and data protection algorithms, is discussed, along with variations in block generation time, maximum emission amounts, and other parameters. It elaborates on the concept of blockchain technology and elucidates differences between various cryptocurrencies. Additionally, examples are provided to distinguish cryptocurrencies developed as auxiliary currencies in decentralized crypto-platforms from those exclusively designed for payment purposes.*

*The article offers insights into the global emergence and adoption of cryptocurrency, including its proliferation in different countries worldwide and specifically in Ukraine. It evaluates both the positive and negative consequences of cryptocurrency usage, along with potential future prospects. Moreover, it categorizes the main types of cryptocurrencies, such as Bitcoin, stablecoins, and altcoins, and highlights the most popular ones. Furthermore, it discusses Ukraine's interest in digital currencies and identifies key threats associated with their widespread use in the country.*

*Detailed descriptions of these threats encompass cyber threats targeting intermediaries, inadequate regulatory frameworks, high volatility, fraud risks, and the potential for exploitation in illegal activities or terrorism financing. Conversely, the article also examines the positive ramifications of cryptocurrency adoption in Ukraine.*

*Keywords: cryptocurrency, types of cryptocurrencies, characteristics, cryptocurrency market, blockchain, threats.*